

DE EFFECTEN VAN CHRONISCHE TRAUMATISERING OP DE ONTWIKKELING VAN EEN KIND

20 november 2017
LOCK Congres

Leony Coppens

Programma

- Wat is trauma?
- Welke factoren vergroten de kans op trauma?
- Wat kunnen de gevolgen ervan zijn op de ontwikkeling van het brein?
- Traumasensitief opvoeden, begeleiden en lesgeven.

De effecten van chronische traumatisering op de ontwikkeling van een kind, LOCK congres 20-11-2017

Thomas, 4 jaar

- Thomas zit in groep 1. Hij heeft veel extra individuele uitleg nodig. Hij heeft moeite met overgangen en verzet zich vaak tegen dingen, soms zo hevig dat hij schopt, scheldt, schreeuwt en spuugt.
- Soms is hij ook agressief naar andere kinderen.
- De leerkracht heeft al van alles geprobeerd maar niets lijkt te helpen. Alleen door hem op te pakken en bij iemand anders neer te zetten lijkt hij rustig te worden.
- Soms straalt Thomas als hij een complimentje krijgt maar soms reageert hij er heel boos op.
- 'Ik vraag me af hoe dat verder moet met Thomas als hij ouder is', zeggen zijn grootouders die hem opvoeden.

De effecten van chronische traumatisering op de ontwikkeling van een kind, LOCK congres 20-11-2017

Thomas, 4 jaar

- Thomas heeft altijd extra individuele uitleg nodig. Hij heeft moeite met overgangen en verzet zich vaak tegen dingen, soms zo hevig dat hij schopt, scheldt, schreeuwt en spuugt.
- Soms is hij ook agressief naar andere kinderen.
- De leerkracht heeft al van alles geprobeerd maar niets lijkt te helpen. Alleen door hem op te pakken en bij iemand anders neer te zetten lijkt hij rustig te worden.
- Soms straalt Thomas als hij een complimentje krijgt maar soms reageert hij er heel boos op.
- 'Ik vraag me af hoe dat verder moet met Thomas als hij ouder is', zegt de leerkracht.

Thomas woont bij zijn grootouders.
Zijn ouders zijn drugsverslaafd.
Er was huiselijk geweld en de vader van Thomas zwierf soms dagenlang met hem over straat.
Vaak hadden ouders geen aandacht voor Thomas.
Soms waren ze zonder aanleiding opeens heel streng.
Thomas krijgt maar weinig complimentjes op.

De effecten van chronische traumatisering op de ontwikkeling van een kind, LOCK congres 20-11-2017

Een traumatische ervaring

- Hangt samen met de bedreiging van het leven of de fysieke integriteit van een kind of iemand die belangrijk is voor dat kind (zoals een ouder, grootouder, broer of zus);
- Veroorzaakt een overweldigend gevoel van angst, hulpeloosheid en onmacht;
- Heeft intense fysieke effecten (zoals hartkloppingen, versnelde ademhaling, trillen, duizeligheid of verlies van controle over blaas of darmen).

De effecten van chronische traumatisering op de ontwikkeling van een kind, LOCK congres 20-11-2017

Niet elke schokkende gebeurtenis leidt tot trauma

Bepaalde factoren vergroten het risico:

- Jonge leeftijd;
- Een (lichte) verstandelijke beperking;
- Slachtoffer of getuige zijn van geweld tussen mensen;
- Verlies van een gehechtheidspersoon;
- Gebrek aan sociale steun.

De effecten van chronische traumatisering op de ontwikkeling van een kind, LOCK congres 20-11-2017

Soorten trauma

Enkelvoudig trauma: eenmalige gebeurtenis die korte tijd duurt.

Chronisch trauma: ervaring van meerdere traumatische gebeurtenissen.

De effecten van chronische traumatisering op de ontwikkeling van een kind, LOCK congres 20-11-2017

Speciale vorm van chronisch trauma

- Vroegkinderlijke chronische traumatisering of complex trauma.
- Meerdere traumatische gebeurtenissen beginnend op zeer jonge leeftijd.
- De volwassenen die voor het kind zouden moeten zorgen en het zouden moeten beschermen veroorzaken de stress en/of zijn niet in staat hun kind te helpen bij het reguleren van de stress.

De effecten van chronische traumatisering op de ontwikkeling van een kind, LOCK congres 20-11-2017

Genen zijn de basis, ervaringen vormen onze hersenen

- Bij de geboorte zijn er in de hersenen al miljoenen neuronen aangemaakt
- De meeste verbindingen tussen deze neuronen worden na de geboorte aangemaakt
- Deze neurale verbindingen worden aangemaakt op basis van ervaringen
 - Per seconde maakt een baby 700 nieuwe neurale verbindingen

De effecten van chronische traumatisering op de ontwikkeling van een kind, LOCK congres 20-11-2017

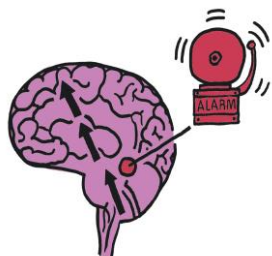
Herhaling van ervaringen versterkt verbindingen

- Hersenen ontwikkelen zich van onderen naar boven:
 - van primitief (voor overleving);
 - naar meer complex (controlecentrum)
- Hoe vaker een ervaring wordt herhaald, des te sterker worden de verbindingen.
- De verbindingen vormen netwerken. Deze netwerken vormen samen de bedrading van onze hersenen.

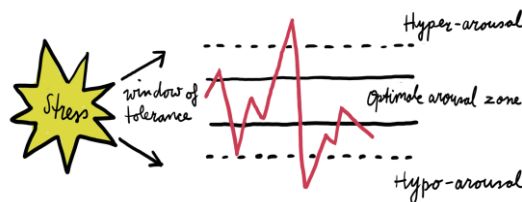
De effecten van chronische traumatisering op de ontwikkeling van een kind, LOCK congres 20-11-2017

Intern alarmsysteem

De effecten van chronische traumatisering op de ontwikkeling van een kind, LOCK congres 20-11-2017

Window of tolerance

De effecten van chronische traumatisering op de ontwikkeling van een kind, LOCK congres 20-11-2017

Ervaringen in de ouder-kind interactie zijn het meest belangrijk

De effecten van chronische traumatisering op de ontwikkeling van een kind, LOCK congres 20-11-2017

Daan

Vanwege een stuitligging werd Daan na precies 9 maanden en 2 dagen middels een keizersnede geboren. Al snel mocht hij met zijn ouders mee naar huis.

Daans ouders waren blij met de kraamhulp en de steun van moeders moeder. Hoewel ze het eerst best spannend vonden, leek de verzorging van Daan al gauw vanzelf te gaan.

Als Daan huilt herkenden ouders vaak al meteen of hij bijv. honger had of moe was. Met een rustige stem, liefde en aandacht troosten ze Daan en gaven hem de borst of de fles of zongen slaapliedjes tot hij insliep.

Toen moeder weer ging werken paste wederzijdse grootouders twee dagen per week op. De andere dagen waren ouders zelf thuis. Toen Daan met 4 jaar naar school ging duurde het even voor hij gewend was. Inmiddels heeft hij zijn draai gevonden.

De effecten van chronische traumatisering op de ontwikkeling van een kind, LOCK congres 20-11-2017

Thomas

Thomas is geboren toen zijn moeder 7½ maand zwanger was. Moeder heeft drugs gebruikt tijdens de zwangerschap. Thomas lag de eerste zes weken in de couveuse en onderging enkele medische behandelingen. Ouders waren onregelmatig bij hem op bezoek.

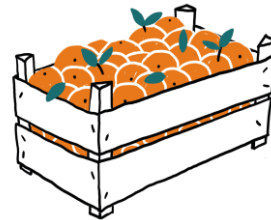
Eenmaal thuis raakte moeder vaak in paniek als Thomas huilt. Soms begreep ze dat hij honger had en gaf ze hem de fles. Op andere momenten liep de stress bij moeder zo hoog op dat ze boos op Thomas reageerde en/of het huis uit ging.

Vader was veel afwezig. Als hij er wel was maakte hij vaak ruzie met moeder omdat ze niet goed voor Thomas zorgde. Soms zwierf vader na een heftige ruzie dagenlang met Thomas op straat.

De effecten van chronische traumatisering op de ontwikkeling van een kind, LOCK congres 20-11-2017

Neutrale prikkels worden triggers

De effecten van chronische traumatisering op de ontwikkeling van een kind, LOCK congres 20-11-2017

De ontwikkeling van hersenen in onveilige omstandigheden

- De hersenen ontwikkelen zich om te overleven in onveilige omstandigheden:
 - een kind is constant alert op gevaar;
 - een kind ervaart steeds meer neutrale prikkels als bedreigend waardoor het vaak reageert met stressreacties;
- het interne alarmsysteem wordt overactief.

De effecten van chronische traumatisering op de ontwikkeling van een kind, LOCK congres 20-11-2017

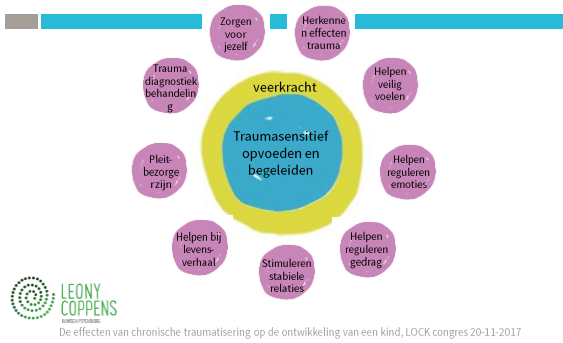
De ontwikkeling ontspoord door trauma

- Toxische stress leidt o.a. tot:
 - Problemen met zelfregulatie;
 - Problemen met leren.
- En op de lange termijn tot problemen op het gebied van
 - Gezondheid (cardio vasculaire aandoeningen, depressie, ...)
 - Maatschappelijk functioneren (werk, relaties, gezin, ...)

De effecten van chronische traumatisering op de ontwikkeling van een kind, LOCK congres 20-11-2017

Meer informatie

www.hetlock.nl

Volg het LOCK op twitter, facebook en linkedin

www.hetlock.nl